

REVISTA D'OLOT

Recollit en 1936 (Ca.).

SUMARI

Goya, J. M. Mir Mas de Xexàs.—*Dues notes sobre Goya*, Joaquim Pla.—*En el centenari de Goya*, Rafael Benet.—*Notes sobre prehistòria de la comarca olotina*, J. M. Basil i Matas.—*Primaveral*, Rosa Sacrest.—*Lletres Franceses*, M. M. Solveig.—*Joan Rebull, escultor*, Josep F. Ràfols.—*Tres poemes inèdits de Paul Moraud*, Ll. F. trad.—*Tirant al dret*, Corall.—*La blanca meditació*, Francesc Rossetti.—*Accidents del treball*, Conferència pel doctor J. Danés.—*La gent...*, Carles Sanahuja.—*Cròniques d'Art: lu Pascual*, Rafel Benet, i M. V. Q.—*Llibres i Publicacions*, Raimond Vayreda Casabó, Antoni Dot Arxé i J. M. M.—*D'act i d'allà*.—SUPLEMENT ARTÍSTIC: *Retrat de F. Goya*, Vicens Lòpez.—GOYA: *La lletera de Burdeus*, *Retrat del General Palafox i Retrat del seu nét*.—*Bust de nena*, Joan Rebull.—*Escola Olotina: Paisatge*, lu Pascual.—*lu Pascual*, Dibutx de J. Farjas.

ANY III - NUM. 28.

ABRIL 1938

N.º 11873.

NOBLES DECORACIÓ
INSTAL·LACIONS

Estils Antic i Modern

*SECCIO ESPECIAL DE
MOBILIARI LITÚRGIC*

Raimond Vayreda

Successor de H. Rocamora

*Diputació, 111
(Xanrà Borré)*

BARCELONA

Subscribiu-vos a

**LA
NOVA
REVISTA**

*gran publicació catalana
de literatura i d'art*

BANC HIPOTECARI D'ESpanya

Delegació a Catalunya

Plaça de Catalunya, n.º 17

BARCELONA

**Prèstecs
amortitzables**

DE 5 A 50 ANYS A
PROPIETARIS DE FINQUES
RÚSTIQUES I URBANES

Facilitarà informes i fullets,
gratuitament, el Representant
en aquesta comarca

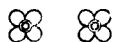
D. LLUÍS AYATS
OLOT

COSTA BRAVA

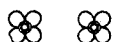
PALAFRUGELL

Hotel Restaurant de Sant Sebastiá

a càrrec de Modest Lladó

COBERTS des de 6 pessetes

Pensió complet 15 pessetes

Pensió per a famílies, a preus módics

— Telèfon, 1407 —

¡PIANISTES!

LES MILLORS SARDANES

PER A PIANO, DE LA

PRESENT TEMPORA-

DA, ES TROBEN DE

VENDA A LA

IMPREMTA AUBERT

Superior, 35 - Nou de Sant Antoni, 7

— OLOT —

andorrà

sastre

OLOT

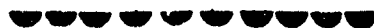
LA FLOR DEL PIRINEU

(MARCA REGISTRADA)

Gran Fàbrica de Llanguisses
i embutits fins. Pernils del país i demés
productes del porc.

©

ESPECIALITATS
BUTIFARRA CATALANA EN BUDELL
CULAR. - PERNILS SENSE OS, CUITS
AMB SON PROPÍ SUC (EN LLAUNES)
DITS EN DOLÇ. - CREMA DE FOIE-
GRAS (TRUFAT). - MORTADELLES.
CAP DE SENGLAR I ALTRES CONSER-
VES DE VIANDES DEL PORC EN
LLAUNES, PROPÍES PER HOTELS,
RESTAURANTS, BALNEARIS, COLLES
EXCURSIONISTES, ETZ., ETZ.

BALDIRI DESCALS AUBERT

Olot (Girona). - Apartat de Correus, n.º 5

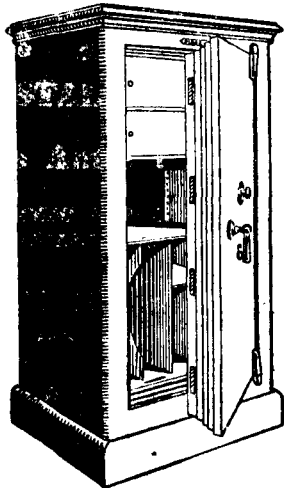
CAIXES PER A CABALS

D'ACER
IMPERFORABLE

BASCULES

PIBERNAT

BARCELONA
PARLAMENT 9 i 11

PUBLICITÉ M. MIR BARNA

LA DONA CATALANA

LA REVISTA QUE ES TROBA A TOTES
LES LLARS CATALANES

Modes, informacions gràfiques, literàries,
dibuixos per a brodats i labors, música
catalana, novel·les, etc., etc.

Continuament, interessants Concursos

PARES, GERMANS, PROMESOS

RECOMANEU SEMPRE: LA DONA CATALANA

Surt els Divendres 30 Cèntims

LES MODERNES CONS-
TRUCCIONS ES FAN
AMB

URALITA

Teulades - Tortugades
Dipòsits - Tuberia senzilla
i a pressió - Decoració, etc.

SI GASTEU

URALITA

ESTALVIEU PESSETES

AGENT:

JOAN SERRADELL

VILANOVA, 6 : OLOT

TRANSPORTS

ECONOMICS I RÀPIDS

SERVEI DIARI

OLOT - SANT JOAN

RIPOLL - CAMPRODON

OLOT - FIGUERES

COMBINATS A PRO-
VINCIES I EMBARCS

DOMICILI A DOMICILI
A PREUS MOLT ECONOMICS

JOAN SERRADELL

Vianova, 6 : - : OLOT

REVISTA D'OLOT

PUBLICACIÓ MENSUAL IL·LUSTRADA

Any III	OLOT, Abril de 1928	Núm. XXVIII.
SUBSCRIPCIÓ: Olot 3'50 pts. semestre Espanya 7 pessetes l'any Estranger 9 » » Número solt 60 cèntims		REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ Passeig de Blay, núm. 12, 1er. pis No es retornen els originals.

DAVANT D'UN CENTENARI (1828-1928)

GOYA ⁽¹⁾

ES a la meitat del flamejant segle XVIII, segle de les idees i teories científic-socials precursoras de la Democràcia, el moment fulminant de Diderot i els enciclopedistes, en que es rebel·la la filosofia de Voltaire, Montesquieu i Rousseau, i la química i l'economia assoleixen una marxa d'evolució; quan els monarques volen implantar un règim transformador—influit per les idees de llurs savis contemporanis—, fent-se mereixedors del qualificatiu de despotes il·lustrats; mentre la Pompadour, convertint-se en estadista, maneja la França, el cor de l'Europa inquieta i revolucionària...

Es en la segona meitat d'aquest segle torbador, tot inquietud i despotisme, ple de neguits, d'esperit i materialisme luxuriós, que es modela decisiva l'efigie del geni de Fuendetodos, del mestifòlic burlador terrorista de la duresa i del cinisme: GOYA!

Quanta lluita i quant d'esperit encarna la valorització d'aquesta personalitat artística! Quants sofriments i quanta ironia acompanyen al presagi de la seva justa immortalitat.

Goya, el realista, que beu en les fonts serenes de Velàzquez, s'ens torna impressionista, no, però, sense els dubtes d'un expressionisme anímic inspirat, potser, davant la magestat sublim de les figures rebels del Greco... La sàtira fisiològica de l'esperit de Miquel Angel, es transforma amb ironia empírica en la humanitat de la pintura de Goya. Aquest dualisme pictòric, suggeridor de tants variats i celebrats comentaris entorn de l'art del pintor aragonès, no podria ésser metamorfositzat per l'impetu influent de les innovacions filosòfiques-socials de l'època? Goya, amb tot i les seves fatals faltes d'ortografia, no és un literat conscient i un filòsof inquiet que plasma, amb els pinzells i els llapis, la Veritat de la Mentida?

El cert és que la pintura i el geni de Goya viuen amb l'esperit del segle XX, amb tota llur saviduria, ironia i modernitat. Han passat cent anys de la mort del gran artista i Goya és tan contemporani com Zuloaga i Picasso.

I el qui fou un jorn camperol de Fuendetodos, és avui, davant del Món, una glòria universal.

J. M. MIR MAS DE XEXÁS

(1) Avui obrim un parèntesi a les «Pàgines Antològiques», davant el centenari de la mort del gran pintor setcentista Francesc Goya i Lucientes, doncs creiem que es mereix la preferència de la nostra revista.

DUES NOTES SOBRE GOYA

GOYA, PINTOR DE RETRATS

Es té coneixement de més de 280 retrats pintats per Goya; en degué pintar moltes més. Sembla verament impossible que un home hagi pogut assolir tanta activitat per a acomplir una tasca tan gegantina; i això només en un aspecte de la seva pintura.

En el retrat és clar que no pot manifestar Goya la llibertat de fantasia i d'execució que en els assumptes de gènere i de composició; per això no es manifesta en aquestes obres amb els caires aguds i a vegades violents que en aquelles. Però, amb tot, els retrats corresponents a la seva segona època, denoten una manera de fer més simplificada i menys penosa.

Goya mostra en elles una major perfecció de tècnica, i en algunes se li nota que s'ha interessat un xic per els pintors italians, i en altres, que possiblement ha intentat seguir algunes petjades del Greco. Però aquestes lleus influències, el mateix que la seva devoció per a l'art francès, en el retrat, queden esfumades davant la fortitud del seu temperament, tan personal.

La característica més sobressortint, en aquestes obres que considerem, és la justesa amb què sabia fer sorgir en elles l'ànima del retratat; no feia cap concessió generosa al model. I les passions i els vicis, que, com una mena d'estigma, arriben a endevinar-se a la faç, Goya els recollia fidelment i els fixava per sempre damunt la tela. Per això els seus retrats manifesten tanta vida i són alguns tan inquietants; sembla que hagués conseguit perpetuar en ells la flameta interior que els hi animava la vida. Cal només observar en els seus retrats la vivesa de les mirades; d'aquelles mirades dels personatges de Goya, que en va cercareu trobar-les en les obres de qualsevol altre pintor.

D'entre els retrats que més va repetir, i d'entre els nombrosos que la crítica assenyala com molt notables, ferem esment dels de la duquesa d'Alba, la figura de la qual sembla que la sentí Goya com una obsessió; car àdhuc quan no la retrata, en els seus apunts i dibuixos sobre altres motius, al traçar les línies de cossos femenins, hom sembla endevinar-hi en elles les corves gràcils de la Duquesa, la formosor de la qual no era pas certament una beutat, però apar que tenia un cert aire torbador i una mirada apassionada.

Són obres ben remarcables de retrat: el quadre del General Urrutia, el de la llibrera de carrer de Carretas, el de la Comtesa de Montijo i filles, el de donya Maria Palafox, el de la seva muller donya Josefa Bayeu, el del seu cuuyat, el del poeta Moratin, el de l'actriu La Tirana i molts d'altres, la llista dels quals devindria molt llarga.

Però, d'entre totes les seves obres de retrat, cal esmentar, perquè en certa manera n'és un compenú, la que representa a la família de Carlos IV. En aquest quadre hi va perpetuar, amb traces de gran justesa, i exactitud, el caràcter i l'ànima dels membres d'aquella família; tot en ell hi assoleix valor històric i d'anècdota; els retrats del Rei i del seu germà; la testa dominadora de la Reina; el caparronet gentil del príncep; l'or de les condecoracions i la brillantor de les sedes.

ELS GRAVATS, ELS DIBUIXOS I ELS AIGUAFORTS

Goya és un inquiet i, a la vegada, un treballador infadigable; no en té prou amb el color per a plasmar les concepcions de la seva imaginació tan fecunda; cerca el llapis i cerca el gravat. I amb el buril i el llapis produeix una obra tan nodrida, tan forta, tan original i atrevida, que, a juí de molts crítics, cal cercar en aquestes activitats de Goya la màxima originalitat i la més excelsa fortitud del Mestre.

De gravador en feu l'aprenentatge copiant amb preferència obres de Velàzquez, cosa certament rara en Goya, que fou per demés iconoclasta i que rebutjava resoltament tota obra dels altres pintors; tan sols Velàzquez li meresqué una mica d'atenció i cert respecte, car a això cal atribuir el què precisament escollís obres seves per a entrenar-se en l'art de gravar.

Aquesta obra tan important dels aiguaforts, dibuixos i tintes de Goya, deixant de banda les obres d'iniciació, comprèn principalment tres aspectes: els *Capricis i Proverbis*, la *Tauromàquia* i els *gravats sobre la guerra*.

En els primers motius Goya es desfoga grafiant una gamma complexa d'episodis tèrbols de la noblesa o del poble, de imaginàries escenes de bruixeria i de superstició; la seva fantasia inexhaurible no coneix aturador, i la seva mà destra no coneix dificultats. Les figures estrefetes que grava o dibuixa tenen una vivesa i un moviment insospitats.

Malgrat les abominacions d'assumpte, les gosadies i atreviment de dibuix, el conjunt de la seva obra com a gravador és tan formidable, que un crític tan eminent com el professor Mayer diu d'ella: «Junt al Quixot, no existeix altra obra espanyola de valor més popular que aquesta; i llur valor mundial devé anàleg al de l'obra cervantesca».

En les seves litografies, fetes als últims anys de la seva vida, i quan vell, amargat i sol, romania a Burdeos, reproduïx Goya tipus i escenes de l'Espanya pintoresca i enyorada; els motius sobre les curses de braus són especialment remarcables, sobretot per la vivesa de les actituds i dels moviments. Aquelles obres devien servir-li de grat conçol en la solitud, i devia cercar, en fer-les, un bàlsem curador de l'enuig d'haver perdut o d'haver-se allunyat de les coses més cares a la vida; la Joventut, l'Amor i la Pàtria.

JOAQUIM PLA

EN EL CENTENARI DE GOYA

Creiem oportú reproduir aquest darrer apartat de l'article que Rafael Benet publicà en el número de juliol-desembre de l'any darrer de La Revista, ja que, si més no, ens aconsolarà un poc del nombre infinit de vanalitats i sortides de to que, a propòsit d'aquest centenari, s'hauran escrit aquests darrers dies.

Del geni tan vari i tan únic de Goya se n'han després parcials centelles: la joia gairebé animal de Renoir, la força profunda i graciosa de Manet, el sentit sarcàtic de Picasso, l'expressionisme de Nolde i fins el món quimèric de Paul Klee. Després han explotat la gran pedrera de Goya tota una colla de gent castissa, tota una colla de gent de transcendental filosofia a bon preu. Si l'exposar les particulars preferències representés alguna valor en crítica, votaria, entre tots els continuadors de Goya,—continuació en sentit de creació—per Renoir: és al meu entendre el més vivent i el més equilibrat alhora —el més substancialment original.

Als que de Goya sols n'han copsat l'anècdota castissa; als que, del geni i expressionisme del Mestre, sols n'han copsat l'anècdota de la ganyota i han baratat el seu instint pictòric per una literatura de baixa mena, els podem considerar com exemple demostratiu de que, fins per extreure els materials d'una bona pedrera, es necessita estar dotat de traça. La lliçó que es després d'un gran cas mai ha estat per tothom ben aprofitada.

Renoir, qui sap si pels nostres modistes de darrera hora solament es recolza en l'efímer del Goya—en la imponderable de la seva joia i en la imponderable de la seva color. Cal tenir present, però, que és en l'efímer que moltes vegades radica l'immortal. Ja he recordat en altre ocasió la frase de Renan: «No perquè una cosa sigui efímera s'ha de deduir que és vana, perquè d'efímer tot ho és, encara que de vegades l'efímer apareix eternal».

RAFAEL BENET

NOTES SOBRE PREHISTÒRIA DE LA COMARCA OLOTINA

PLA DE BAS I EL SEU TERME

(Continuació)

COLL-DE-MOROS

Pot tenir alguna relació amb el nom de la vall de Sant Feliu de Pallarols. Com que els Moros foren generalment expulsats poc a poc del terror patri, probablement, en ésser foragitats de la comarca Olotina, quedaren per algun temps més en la Vall d'Hostes o Hostoles, (enemics), venint a ésser la Serreta de Coll-de-Moros un llinar amb dita gent.

ESTANYOL de BAS

Gorg format al final de la petita Vall del Mas Estanyol, que conclou davant del «Parco», en el qual lloc la carretera travessa el torrentet que corre a desaiguar al Fluvià. Per aquesta petita Vall, s'enfilava el camí o calçada que, de Les Preses, portava a Sant Esteve de Bas, en l'època del gran Estany de Bas.

COLL-DE-BARCONS

Dels purs mots AR, riu, pre-celta, i CONS, de COSA, CONZO, CON, celta, que vol dir congost, encaixonat; d'aquí la vertadera traducció, la de *Collada del riu encaixonat*.

FONT de BULLIDOS.—FONT BULIDURA.—Llinar de la Parròquia de Sant Esteve de Bas.

Una de les tantes que existeixen en l'encontrada, dedicades als Déus pagans. Aquesta ho fou a la DEVA URA, de l'Olimp Ibèric.

FALGÁS

Batejat a l'arribada dels gotcs, composta de FAL, FALL, single, salt, i GAR, GART, fortalesa, apropiat al lloc que ocupa.

GRAU

Com el nom anterior fou donat a la invasió goda, equivalent a pas, canal. (Grau de València, i altres noms es troben per les terres del Nord).

LLANCES

Del mateix origen i època. Terra de Rocater o rocam.

DOU, LA DOU

De la pròpia procedència, donat per l'amo que s'apropià de dita possessió agrícola, «manu militari», com generalment feien els vencedors.

LES PRESES

Nom romànic, i que, a l'igual que el del Mas Preses de Cloc-alou, vol dir marges o terraplens per a contenir la invasió de les aigües en temps de borrasques. En aquest lloc obeirien a salvar els conreus de les aigües del Llac Negre, en temps de crescuda de nivell per les fortes pluges, com en les Preses de Cloc-alou, per salvar de les riberades

PARDINES

Romànic, que equival a *closa* per a bestiar, clota. Allí junt, existeix encara un Maset amb el nom de «La Clota»

SANT PRIVAT de BAS

Un dels infinits noms de la Cort Celestial, que, en el temps de fervor religiós dels segles XI al XV, foren donats a nombrosos llocs. Caldria aclarir si en alguna escriptura antiga consta el seu nom primitiu, per a poder definir l'època del seu natalici o fundació.

JOANETES.—JUNETIS en 1362

JUNI-NEMETON.—Fou el primitiu nom d'aquest lloc, nom d'un temple, *nemeton* dedicat a la *Deva Juno*, divinitat mateixa que la *Deva Lluna*, *Akur*, la principal dels Ibers. No té la mateixa etimologia del Joanetes d'Arbúcies.

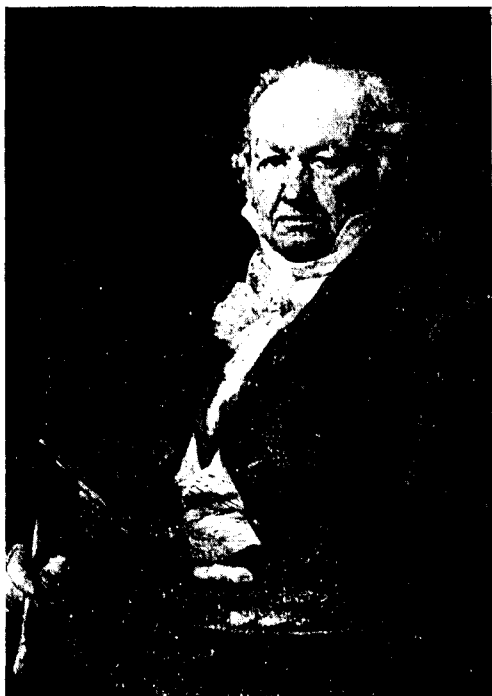
En article apart tractarem dels fonaments i motius que donen a snposar que aquest Temple, el mont Gurni (Akur-ni), el Llac Negre i Riera de Riudaura, venien a formar un vertader Santuari, que no adquirí tanta importància i fama com altres per causa de tantes invasions com sofrí el país.

EL CORP.—Muntanya del Corp.

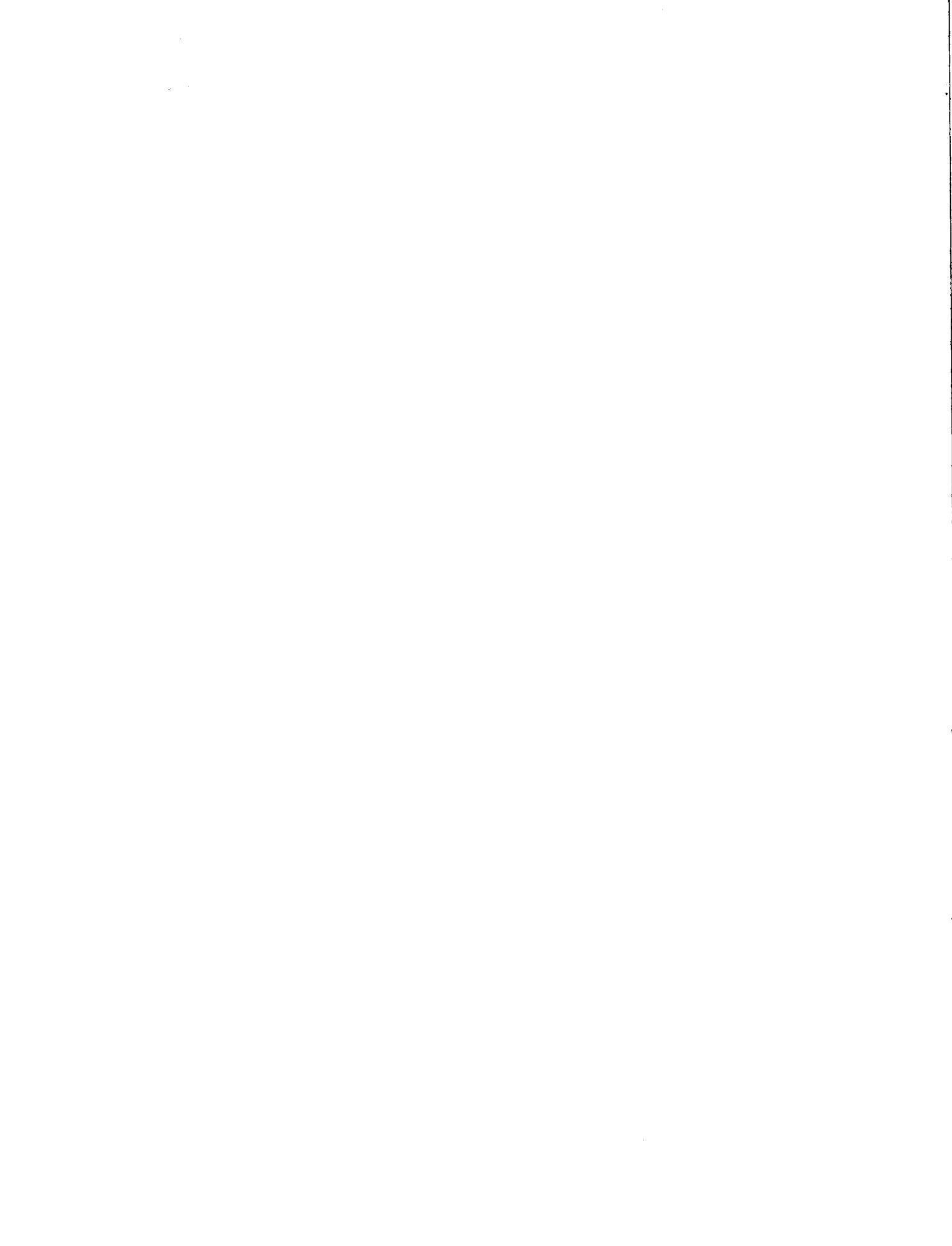
CORVA deu ésser llur propi nom, degut a l'àngul que fa la serra en el dit lloc. Forma col·lecció amb les demés CORVES de l'encontrada. La Corva, en la Vall de Ribes; Roca-Corva, sobre Biert; Sa-Corva en Vall del Bac, etc.

MARBOLENY-MURRIÀ.—Serra compresa dels monts

Fe de batisme romana, procedent de MUR, fortalesa, després del segle IV les anomenaren *castros*, reducte, i el nom (?) del Pretor Tarragoní que manà bastir-los, tal volta Valeri Julià, (118 de C.). D'aquí *Mur Valerio*, (Marvoleny) i Mur Julià, (Murrià). Els custodiaria algun destacament, per a resguardar principalment la calçada d'Ausona.

(1) Retrat de F. Goya, per Vicens Lopez. — GOYA: (2) La lletera de Burdeos, (*propietat del senyor Comte de Alto Barcilés*).—(3) Retrat del General Palafox. —(4) Retrat del seu nét, (*propietat del Sr. Duc d'Alburquerque*).

LA CAU.—*De Bas.*—*De Calcecta, calçada, devingut per contrucció Causée, Cau.*

Filiació romana, de Caus, calçada, ço és: una possessió agrària lliandant a la Calçada que d'Olot conduïa a Ausona, nom comú en els dominis romans. Consemblant és el de «LA ESTRADA, i FONT de la ESTRADA», que trobem part d'Esperança, puix fan relació a dos llocs que es troben junts a la gran calçada romana que per VIA-ANIA portava a Campo-rotundo. (Camprodon). En altres llocs de dites *strates* o *calçades*, principalment en els termes de jornada, s'hi alçaren refugis, estil caravan-serrals, alguns dels quals donaren origen a la fundació de pobles com MILIARIAS, deu milles), avui Mieres; MILLÀS, agregat a Madremanyas, prop Girona; MILLÀS, del Rosselló, i moltíssims d'altres, quasi totes fundades en temps de Crist, deguts, la major part, a Juli Cèsar, al fer reconstruir les calçades i camins de l'Espanya Citerior, durant la seva estada a Tarragona, ço que serà explicat més llargament al tractar de les Vies de comunicació, etc.

MATA.—*LA MATA.*—*MOTA.*

Nom celta que ve a designar un terreny un poc més alt, petita eminència, poc menys que *turó i tozal*, que ens deixà també dita llengua.

RIUDAURA.—*Rivera de.*—*Poble de*

RIODFZARI porten les cròniques del 855, procedent de la partícula AR, pre-ibera, que significa corrent d'aigua, i el subfix NI, I, contracció de ION, que significa Déu, Senyor, en llenguatge primitiu ibèric, donant, per tant, el nom de *RIU del SENYOR, Déu o Deva*. El nom actual ve a dir: Riu de RIU del Senyor Déu. Aquesta ribera fou la principal afluent del Llac Negre, com pot comprovar-ho qualsevol que vagi a Coll-de-Morts i examini la configuració del terreny. En fer escollar l'aigua del Llac per Cudella, es feu desviar la ribera de Riudaura per l'Hostal de l'Aregada, a prendre el llit del torrent que devallà del Mas Bastons, via Pla de Dalt a Esperança.

PLA TREVER.—*De les Tres Venes d'aigua.*

Pur celta, el TRE, tres i VERA, paraula pre-cèltica que denota curs d'aigua. Pla de les tres fonts o tres torrents. *MAS, MASSET, MASSOT, etc.*

Amb aquest nom es designa el lloc o possessió agrícola que fou restaurada després de la invasió destructora dels pobles del Nord. Es de creure que els llocs que no porten el nom de MAS es conservaren de la dita destrucció.

J. M. BASIL I MATAS
Mèxic

(Continuarà)

P R I M A V E R A L

*¡No la cantis pas més eixa cançó,
que trobo massa trista la tonada!
Amiga alegre't, ja ha passat l'hivern,
i el mes de maig d'amor i joia ens parla.*

*Com una ofrena ens porta el ventitjol,
el perfum de les roses ja badades;
roses i abelles, papallons i ocells,
despertem del son llarc de l'hivernada.*

*Guaita que és clar i blau el firmament,
tan blau i encisador com ull de fada,
sembla que terra i cel s'hagin besat,
de tan formós que és ell, i ella galana.*

*Canta'm cançons, canta'm cançons de maig;
¡tantes que'n saps de les que a mi me plauen!
parla'm de flors, d'estels i russinyols,
i d'amors pastorils a la muntanya.*

*Si tens ton cor de nina malaltic,
d'aquella amor que suara me cantaves,
no tinguis por; veuràs com el bon temps,
sap gori els mals del cor, fins l'enyorança!*

*La primavera s'ha vestit de verd;
¿no ho saps que'l color verd vol dt esperança?*

ROSA SACREST

L L E T R E S F R A N C E S E S

V E L L P A R Í S

ABELARD I HELOISA

Any de gràcia de 1118, a París.

L'Escola del Claustre de *Notre-Dame* és petita per a contenir la gernació d'estudiants que de per tot arreu acudeixen, atrèts pel renom d'Abelard. «el primer filòsof de la terra».

De tots els cantons d'Europa la gent afluïx. Pelegrins de llunyans països, res els detura; ni les valls profundes com inferns, ni les muntanyes que toquen el cel; ni els camins infestats de bandolers, ni l'occeà i ses tempestes. Anglesos, bretons, normands, gascons, ibers, teutons, suecs, romans...

Abelard té trenta-vuit anys. La joventut, la bellesa i la força es donen les mans en ell. És el més seductor i el més estimat dels mestres. Els seus deixebles no es cansen d'elogiar la seva ingeniositat, la seva paraula fàcil i la seva dolça eloqüència. No és la figura del filòsof clàssic de cara a terra, sinó l'amant de la llum que li somriu i es dedica amb passió a l'ensenyament filosòfic, pel qual ha renunciat a la glòria de les armes i a tots els plers de la joventut.

* * *

Però veus-aquí que un dia els estudiants s'aperceberen de què Mestre Abelard es tornava melangiós. Estava enamorat. i l'objecte dels *seus focs* n'era damisel la Heloïsa, de 18 anys, la noia més sàvia del seu temps, que habitava la casa del seu oncle Fulbert, el canonge de *Notre Dame*.

Com es conegueren, és un misteri. Sols es sap que vista la seva reputació d'austeritat filosòfica, el confiat canonge li encomanà l'educació de la seva neboda.

Reunits per una mateixa morada, aviat ho foren també per un mateix amor.

Mentrestant, sota les arcades del claustre, milers d'alumnes es lamentaven, i llurs planys eren adreçats al mestre oblidadiç.

En efecte, a mesura que la passió del pler l'esvaïa, mestre Abelard s'anava desinteressant dels seus estudis, seguint les classes amb marcada indiferència. Se li veia que no parlava inspirat com abans, sinó que semblava fer-ho de memòria. Hom diria que no feia altre cosa que repetir les seves antigues lliçons.

Mestre Abelard no restava inactiu, sinó que, deixant la filosofia de banda, feia versos a la seva amada, car no en feia cap misteri dels seus amors, lliurant a la publicitat el veritable nom de la bella amiga.

Quins foren els planys i l'amargura dels estudiants al constatar l'abandó del seu idol, són a pena imaginables.

* * *

Dotze anys més tard, del seu convent de Péracler estant, la mare abadesa Heloïsa, en una lletra cèlebre, evocava els temps gloriosos dels seus amors, i l'anomenada que li valgueren. Li deia: «*Mestre Abelard: Quan en aquells ja llunyans temps feliços, em convidàveu a beure en la copa de la voluptat, els vostres versos posaven el meu nom en els llavis de tot el món...*»

En efecte, el barri llatí n'anava ple. Només era un secret per l'únic que hauria degut estar-ne assabentat: el confiat canonge, qui tingué un despertar de lleó...

François Villon, el gran poeta francès, en la més cèlebre de les seves poesies, «*Ballade des dames du temps jadis*», els evoca així.

*Où est la très—sage Heloïs
pour qui fut chastré et puis moyne
Pierre Abelard, à Sainct—Denys?
Pour son amour eut cest essoyne.*

BENVENUTO CELLINI, A PARIS

Ningú ignora que el cèlebre argenter florentí era d'un mal gènit com no n'hi ha gaires, i que tenia sempre la seva llengua i la seva daga a punt per a cantar les quaranta i obrir la panxa a no importa qui. Sortosament que el clima francès atemperà un tant l'ardor volcànica de la seva sang italiana.

L'estança d'en Cellini a París, com per tot arreu on anava, fou il·lustrada d'aventures de tota mena.

JOAN REBULL:

BUST DE NENA

(bronz)

COL·LECCIÓ: F. VAYREDA

Un dia tingué un gros plet, i veient que el tribunal tenia ganes de condemnar-lo, malgrat tenir raó, només perquè era estranger, anà a trobar al seu contrincant i li va trencar les cames.

Un altre dia, entrant d'improvist al seu taller, sorprengué la bella Caterina, que li servia de model i de *passatemps*, en braços del seu ajudant. Estava decidit a fer un escarment, però va reflexionar una millor venjança. Feu casar els dos *fautifs* i després... seguí servint-se de la seva model com abans; exactament com abans...

El rei de França, en Francesc I, li perdonava tot, el tractava d'amic i li donava tots els diners que demanava i àdhuc el defensava contra els seus enemics i detractors. Ço que més li importava, era l'emboniquir París, reemplaçant els vells bastiments feudals per magnífics i moderns palaus que devien ésser decorats pels artistes italians expressament vinguts.

El genial artista era el noctàmbul més *sans-façons*; el Tartarín més ingenu, el bohemí més reeixit i l'apatxe més convençut i interessant del segle XVI. Les seves memòries són un model de fanfarroneria, això, no obstant, llegint-les, hom constata, no sense un cert deix de sentiment, ço que la moderació de les costums ha fet perdre de passió i de realitat a la vida humana...

M. M. SOLVEIG

París, 1928.

VALORS DEFINITIVS DE L'ART NOSTRE

J O A N R E B U L L , E S C U L T O R

Tot el contrari de la freda forma són les escultures d'aquest artista. Si algú hi ha en la moderna escultura catalana que deixi pantejantes les estàtues a força de l'emoció que mai recula, és En Joan Rebull. Emprí la tècnica que emprí; siguin a plans, tallades, les seves obres; siguin apenes desbastades, en esboç i grumolloses, sempre traspua en elles l'emoció.

I, encara, aquesta emoció d'En Rebull té una força exemplar, té una transcendència moral; en una paraula, és, aquest excel·lent artista, un escultor serè.

La serenitat és el que tan li amem de les seves obres, sigui en la forma combativa de l'escultura egípcia—que amb tant d'encert ha sabut transplantar En Rebull a casa nostra—sigui en la forma beata—d'una beatitud que ens fa pensar en la de les testes millors de Donatello, o de Francesco Lauzana.

Equipat d'una preparació tècnica poc comú, En Rebull quan la inspiració el visita (que sol passar-li quasi sempre així que pren les eines), s'hi pot lliurar sense cap preocupació; fa com Picasso, qui en posar-se a la feina, diu que no té pensada la tècnica millor que pugui emprar. Per això la seva obra és de pura llibertat, i, en aquest mar immens de la pura llibertat, s'hi gronxa el seu cor fèrtil.

Pot sobtar-nos la tècnica en les obres de Rebull amb una sorpresa adhiert als erudits; el miracle de les seves obres ens sobtarà amb una sorpresa que encomana gaudi, amb una sorpresa exclusiva dels creients.

Si alguna vegada la *religió de l'art* no pren un caràcter absolutament blafematori, seria referint-nos a obres d'aital mena que ens donen la certitud d'una palpació permanent davant de la bellesa de les criatures del Senyor, d'una *recreació* de l'obra creada mateixa, d'una mena de seguiment de l'acte pur de Déu, sense perdre mai l'alè-encomanat als ulls, als llavis i a una forma qualsevol que a l'esperit de l'escultor sigui present, malgrat la nosa de la tècnica.

JOSEP F. RÁFOLS.

TRES POEMES INÈDITS DE PAUL MORAUD

Com a mostra de literatura d'avantguarda, donem a conèixer als nostres lectors uns poemes inèdits del poeta francès Paul Moraud, que apareixeran en el llibre que, sota el títol de «U. S. A. 1927», publicarà aquest modern literat amb motiu del seu rescent viatge a Amèrica.

BANY AMB DOUGLAS FAIRBANKS

*Jo espero segut en un silló de barber níquelat, giratori.
M'observo en el cristall;
Déu meu! què serà això quan tindrà quaranta anys!
Al cim del marbre hi ha pots i tots els artificis violents
del cinema.
Acicalar-se, arreglar-se: To make up.
Es aquí que Fairbanks construeix els herois que surten d'aquest cristall
com els soldats del Lladre de Bagdad surten de la terra...
A passos de cautxú Fairbanks ha entrat.
M'observa avançant sa mandíbula blava, de dents molt blanques
i plegant els seus petits ulls enfonsats dessota les celles
de la talla del seu bigoti:
Ve del golf i els seus membres ben ajustats
no fan cap fressa,
com les portes i finestres de les cases americanes.
Ell em mostra, sobre les parets, ses glòries:
El retrat de Chaplin.
i el seu títol d'Officier de l'Instruction Publique. Expedít a París.
No obre pas la porta del seu despatx,
com tots els yanquis,
amb un cocktail-shaker a la mà,
sinó que m'obre sa piscina.
— Bany?
— Bany
Dues centes lliures de sal marina tots els matins. A esquerra
bany turc, aire calent:
a dreta bany rus, vapor.
Fairbanks s'hi fica nu.
Ventre buit, estómac dur, pell enforquida
per quatre mesos de sol d'estiu
M'obliga a la farsa,
a assegurar-me sobre cadires elèctriques,
o sobre tamborets, alguns guarnits d'un clau.
Es com els reis.
Em demana noves d'Europa,
com si es parlés d'algú molt malalt.
S'afaita nu. M'explica que
ha estat en tren fins a Moscou i sap
que Europa es compona d'una infinitat de petits estats
cada un amb ses costums, sa llengua, ses duanes
i ses institucions.
El chauffeur japonés treu el cap
— Mrs. Pickford is there.*

SOUTHERN PACIFIC

*L'express de luxe Southern
enllaça el país
de l'est a l'oest.
Quinze vagons blindats,
semblants a sub-sols de banca
pels que circulen els negres enmidonats,
amb plates plenes de gel*

*germà dels negres que porten begudes
sobre els frescos de Tiépolo.
Quan el tren passa
es comprèn tota la tristesa
que els edificis
tenen
d'ésser immobles.
El vagó traessa desserts rogencs
i deserts blancs
semblats de cactus turgents
com espàrrecs de cinc metres, acanalats,
peluts,
algunes voltes fins amb braços.
Perfora les viles de zenc
i les viles de fusta
guiat per la gran locomotora que toca
la campana.
En entrar a les voreres de les estacions
té un crit a la gola
que hauria plagut a Proust,
amb son gust per les veus ronques.
Es això
i aquest glaç
o el pensar que l'automòbil de l'enamorat
no havent reparat el cap de mort al nivell del passatge
s'ha estabellat contra el trenca pedres
o simplement
llur potència en cavalls de vapor,
el que fa venir ganes de plorar
quan avançen
les locomotores del Southern Pacific?
Porten perles al coll:
enguantats mecànics
les acaronen.
Les màquines són les soles dones
que els americans saben fer felices.*

PELLS ROGES

*Han dibuixat mapes sobre pells de bous,
on peus de vermell indiquen les pistes i el sentit de la marxa a seguir,
per travessar el desert del Colorado
i anar a cercar l'or californià.
Fan calor i fred
amb llur buste nu
fora d'un folro de guineu blanca.
Ells comprenen totes les fresses
i senten
en llur nas magre, com dura fusta
la nacionalitat, l'edat i el sexe dels estrangers.
Viuen dessota les esglésies i les banques,
i hom no sap quan dormen;
segles de privacions
els han afinats.
Van nusos,
sens butxaques;
els qui accepten ofertes
tenen les mans immòbils;
No poden ja més caçar, ni menjar, ni defensar-se
i es moren.*

L.L. F. trad.

TIRANT AL DRET

EL NANIFEST D'AVANTGUARDA.—Acusem rebut d'aquest manifest i és amb certa recança que hem emprat el mot avantguarda, per quan, mesos enrera, aquesta denominació fou desautoritzada pel senyor Gasch (un dels tres signants); no obstant, és el nom que li ha donat la premsa diària sense la protesta dels interessats, no ens podiem pas moure del corrent.

Estem d'acord amb la tònica general del manifest, malgrat no poder admetre alguns dels seus extrems, comprenem que canvien els temps i és just que es renovin les idees, però trobem molt enraonat els comentaris que li ha dedicat el pulcre escriptor Carles Soldevila, sense els quals el manifest quasi hauria passat desapercbut.

Finalment per dir-ho amb una expressió un poc gràfica, per bé que molt catalana, concretarem que en art, com en tantes altres coses, no es pot matar tot el que és gras ni deixar tot el que és magre.

IGOR STRAWINSKI.—En motiu dels darrers concerts de quaresma i després d'unes audicions en que es feu remarcar la sols discreta valua dels directors estrangers, hem pogut admirar, per tercera vegada, l'art d'aquest geni de la música i, com a tal, coneixedor intel·ligentíssim dels seus més recòndits secrets.

El seu valor s'ha palesat d'una manera claríssima, al poder comparar les innovadores armonies del Sacre du Printemps amb la Suite de Petruska, avui ja admirada per tothom.

La representació, per a el novembre d'enguany, de la seva darrera obra, Edip Rey, composta damunt la tragèdia grega, ens permetrà no sols conèixer el seu darrer estil, sinó també confirmar, una vegada més, el seu ja prestigiós valor musical.

CORALI

LA BLANCA MEDITACIÓ

*La lluna entre els xiprés del cementiri
s'alça com una Mort ressucitant...
Banya el recinte una claror de lliri
i el silenci s'adorm agonejant...*

*Quina calma la nit, i quin misteri,
i quina amortallada serenó,
i quina sensació de captiveri,
cada sepulcre i cada panteó!*

*Només el pampelluc d'una alta estrella
que espurneja en el blau del firmament
es manté eterna, esplendorosa i bella.*

*La mort s'aferra al cor calladament;
s'acluca esblanqueïda la parpella,
i es recull melangiós el pensament...*

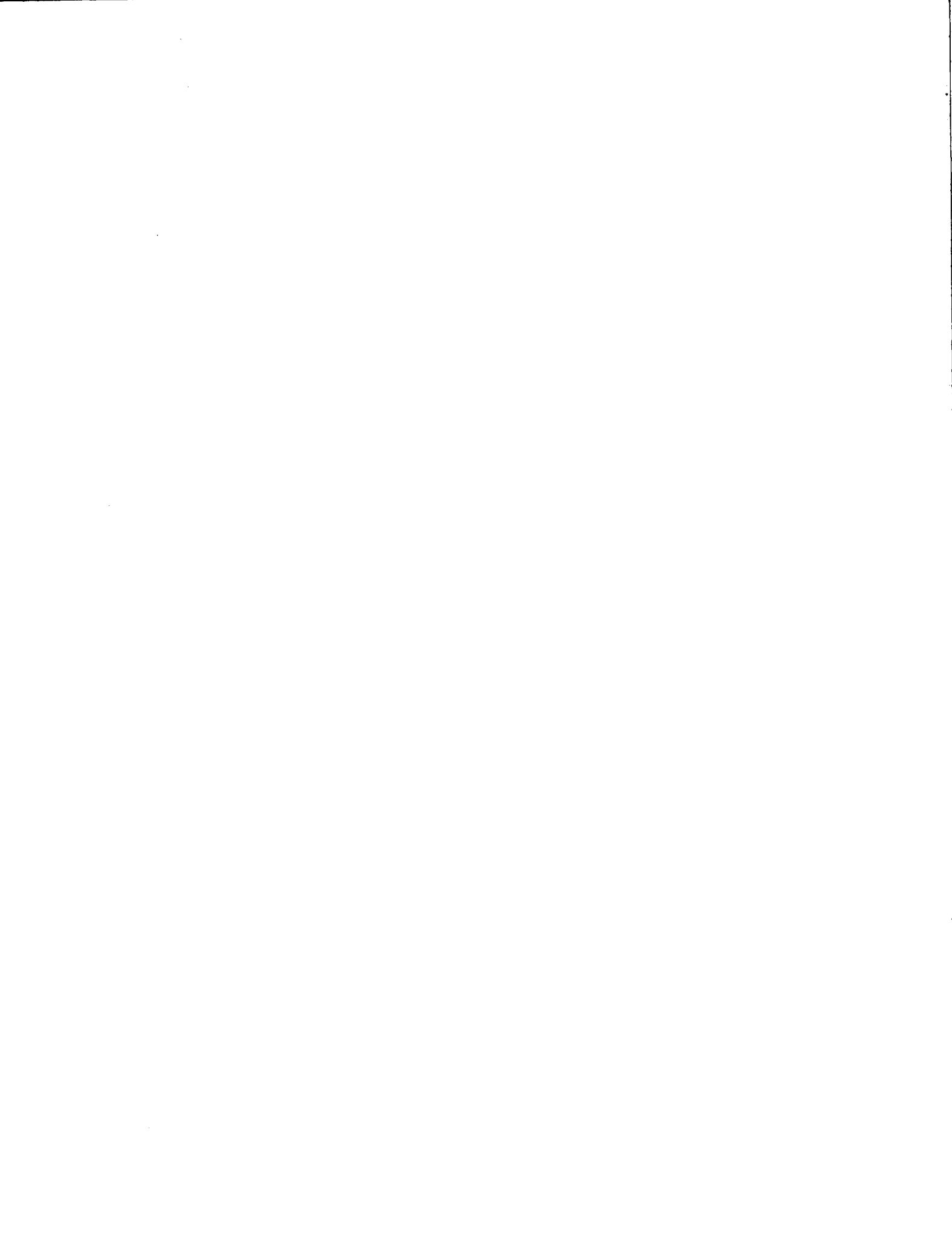
FRANCESC ROSSETTI

ESCOLA OLOTINA

IU PASCUAL:

PAISATGE

ACCIDENTS DEL TREBALL

CONFERÈNCIA PEL DOCTOR J. DANÉS

EN el CENTRE OBREK d'aquesta ciutat, i organitzada per la comissió de cultura, en la nit del dissabte, dia 14 d'aquest mes d'Abril, el doctor Joaquim Danés Torras donà una conferència sobre «Accidents del Treball».

En Josep M.^o Mir Mas de Xexàs, en començar, feu un breu parlament de presentació.

El conferenciant examinà l'accident del treball baix el doble punt de vista social i mèdic-quirúrgic. Primerament glossà les dificultats que hi han—àdhuc tècniques—per a definir bé què s'ha d'entendre per accident del treball, les quals no han pogut aclarir el concepte genèric d'altre manera més que individualitzant la casuística, fent jurisprudència i multiplicant la legislació. Explicà detalladament les diverses indemnitzacions corresponents a cada mena d'incapacitat, així temporal com permanent, i, entre les darreres, permanent parcial i permanent absoluta; el pas de la incapacitat temporal a permanent; la valorització de les diverses lesions en el percentatge de capacitat per el treball, per la indemnització de les incapacitats permanents parcials com a permanents absolutes; i les indemnitzacions corresponents als diversos casos que es donen en ocórrer la defunció.

A continuació exposà d'una manera global la part mèdic-quirúrgica, tenint en compte que es dirigia a obrers i no a metges i que era indispensable exposar solament en detall la part més pràctica, els socors de màxima urgència, aquells que hauran de fer els altres obrers companys del lesionat en espera del metge, tornar, com en els temps de Hunter, a dividir els traumatismes i lesions accidentals, en lesions obertes i tancades, segons que presentin o no ferides exteriors. De les lesions tancades glossà esquemàticament les contussions, els equimosis, els hematomes, i especialment les fractures i luxacions, en quals darrers accidents concretà el tractament constant únic possible — reducció, contenció i massatges,— en mans sempre del metge, i mai absolutament a la utòpica confiança dels curanderos. En parlar de lesions obertes, punxades, ferides incises, ferides contuses, ferides per explosions i cremadures, exposà sintèticament l'auxili urgent i més apremiant: deturar les hemorràgies greus, obrar d'acord a les normes d'asèpsia i antisèpsia, i prevenir el *shock* traumàtic. Explicà per les grans mutilacions, els actuals avenços de la cinematització. I finalment, sobre les asfíxies i les electrocucions, feu remarcar la grandíssima utilitat del prompte auxili, prestat mentre s'espera el metge, en forma de les maniobres de respiració artificial.

Ja no cal dir que, al finalitzar la seva interessantíssima peroració, la qual fou escoltada amb molt silenci i atenció per la nombrosa concurrència, el Doctor Danés, fou molt aplaudit i felicitat.

Hem de remarcar també l'interés i entusiasme que van despertant, entre el públic clofí, aquestes conferències que ens ofereixen sovint la Junta i Comissió de Cultura del Centre Obrer d'Olot. La concurrència, que cada vegada és ja més nombrosa, que assisteix a tals actes, dóna una prova de la civilitat i cultura dels socis que integren aquesta entitat democràtica, tan sadollada de bon sentit.

LA GENT...

*La covardia de la gent
subleva el cor, la sang encèn,
i hom donaria punyalades
si no ens donèssim prompte esment
que tots som gent, i gent que sent
odi mortal a ses petjades...!*

CARLES SANAHUJA

cròniques d'art

I U P A S C U A L

ES difícil arribar a l'edat madura—vorejar els cinquanta anys—i aguantar els punts conquerits en la joventut. La força de l'adolescència sovint és cosa enganyadora—força purament biològica arriba a donar la impressió algunes vegades de la força artística. Molts artistes de casa nostra es fan estimar per les obres de juvenesa; amb els anys van perdent la gràcia de les primeres obres i fins sembla perdre llur intel·ligència tot control. L'obra es torna senil prematurament en les mans no pas balves d'alguns dels nostres artistes. Altres, dissortadament els menys, no solament saben vetllar els guanyos de la juvenesa, sinó que cada any en van conquerint de nous — potser d'una manera menys espectacular que en les primeres obres. Iu Pascual és dels que forma part d'aquest petit grup selectíssim. Actualment Pascual deu vorejar l'edat daurada i el pintor és més vigorós que mai, perquè ha sabut fer eterna en ell la força de la joventut, la qual per tants d'artistes és cosa esporàdica o força malversada.

Arribar al límit de la vida en el qual un home ja és alguna cosa més que jove, i aguantar-se dignament en la palestra, és cosa bella. Pascual va renovant la seva pintura i, tot dotant-la de noves virtuts, vigoritza les essencials de la seva personalitat. L'actual exposició que l'artista té oberta a La Pinacoteca (Passeig de Gràcia, núm. 34) és, en aquest sentit, una bona lliçó.

Ací, apareix el Pascual de sempre, franciscà amb el seu amor per la natura, i amb aquella proverbial poesia dels seus paisatges i també amb aquella especial duresa de la seva pintura — una mica germana de la del gran Regoyos — per la qual les seves obres són incorruptibles fins en aquells moments en els quals el pintor sembla orientar la feina per uns camins, potser, excessivament amables. Però al Pascual de sempre s'ajunta el Pascual que recerca i es renova sense mai desmentir-se: el Pascual divers, però essencialment el mateix.

En l'actual exposició és ja ben palesa una renovació de temes; als antics temes plans del prat verd i del camí a primer terme, cal ajuntar-hi ara els nous temes una mica panoràmics—vistos des del graonat solemne d'unes feixes o des de dalt d'un pendís d'una muntanya. Així aquella Escola Olotina, de la qual tan sovint es

parla amb poca-solta, ha enriquit el seu horitzó pujant una miqueta per les muntanyes que enronden la plana d'Olot. Bona part d'aquest guany del paisatgisme olotí es deu al pintor Iu Pascual.

A més, no solament compten en l'actual exposició els paisatges purament olotins, sinó que el pintor, ultra rodar per tots els bells indrets de la plana i els camins que hi porten, és a dir, ultra eixamplar el seu antic món de la Moixina i de les Corominotes, s'arriba fins a Lladó, el poblet del seu deixeble, el malaguanyat Marià Llavanera, i traspassa per altres indrets el bell cercle de les muntanyes d'Olot.

Pascual, és ben sabut, ha pintat, amb admirable vigor, els paisatges de Ciurana; no és, doncs, un olotinista, sinó que, abans que tot, és un pintor i com a tal sap admirar-se davant de tots els temes.

No hem d'estranyar, doncs, que als seus bellíssims paisatges hivernencs, color de mel, i als tardorals paisatges de llum serena, hom pugni afegir-hi els paisatges de primavera i estiu. La paleta de Pascual es renova amb les estacions i amb les diferents terres que pinta.

Però en aquesta exposició d'ara, Pascual copsa noves modalitats colorístiques; hi ha algun paisatge de nota argentina, poc comú, fins avui almenys, en la pintura de Pascual. Per aquesta renovació de paleta, sobretot, hom sent com la joia de la juvenesa és ben vivent en el cor de l'artista, qui així—per aquest pur goig de l'aventura mesclada al bon seny— va atenyent a mig camí de la vida aquella ben guanyada jerarquia que tan pocs saben assolir. Ni tan solament ara s'ha clos el camí de l'artista, — és massa aviat per a pronunciar el mot definitiu, — encara l'esdevenidor és ple de possibilitats.

RAFAEL BENET

(De «La Veü de Catalunya»)

L'èxit d'Iu Pascual

Ja no cal dir l'èxit que ha obtingut darrerament, amb la seva magnífica i inquieta exposició d'olis a «La Pinacoteca» de Barcelona, el notabilíssim pintor i entusiasta Director de l'Escola de Belles Arts d'Olot, N'Iu Pascual.

L'èxit del nostre distingit amic no sols s'és palesat pels molts elogis sincers de la crítica, sinó que també per la considerable eloqüència de la venda.

Més d'una vintena de teles han estat adquirides. Ho celebrem de debó i el felicitem.

IU PASCUAL

Il·lustre pintor i Director de l'Escola de Belles Arts d'Olot.

Dibuix de J. Farjas.

LES EXPOSICIONS A BARCELONA

SALA PARES

Miquel Bernabeu exhibeix pintures a l'oli, reproduint ruïnes de Roma, Florència i Tarragona, de paleta transparent i vibrant.

Ernest Santasusagna, retrats a l'oli d'una fina gama de color i de molt caràcter,

Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya, celebra la seva anyal exposició. Sobressurten les de Miquel Ferré, sobretot el desnú, Llavèrias, Domènec Soler, Roig Ensenyat, Lluís Torras, Pau Sabater, Josep Riera, Josep Civil, Camilo Blanes i Francesc Galofre.

Quet Morell: Són uns paisatges d'una gran duresa de colorit i d'un marcat academisme.

Marià Pidelaserra: Quadres de figura i paisatges, que més bé semblen dibuixos acolorits i encara els de figura desproporcionats; els paisatges mancats d'atmosfera i de verds exagerats.

Encarnació Gomez: Flors i bodegons, aquarel·les la majoria; discreta.

Valenti Castanys: Dibuixos aquarellats, de caire satíric i còmic, ben compostats.

L'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, celebra la seva anyal exposició.

GALERIES LAIETANES

Joan Cardona: Figures d'un caire andaluc, tal volta una mica mancats de forma.

Antònia Farreres: Assumptes de flors tractats amb elegància.

Associació d'Art celebra la seva tercera exposició col·lectiva. Josep Amat sobressurt amb les seves notes, resoltes amb agilitat i de paleta clara i transparent; Josep Barrenechea amb el «Retrat»; Lola Bech, amb l'«Interior», resolt amb fermesa; Ramon Calsina, Teresa Condeminas, Teresa Fàbregas, Lluís Mestres, en «Bodegó», molt ben compostat; Antoni Ribas, en el seu «paisatge de Sant Genís»; Manuel Rocamora, un «Bodegó»; Pere Segimon, Josepa Serraviñals, i Maurici Valls, amb el seu oli de «La Deu» (Olot), que, segons els crítics, és fet amb sinceritat i amb paleta fresca.

Llorens Barrau: Figures prenyades de llum són els temes preferits d'aquest artista.

Del senyor *Ferreter*, jardins.

C. Martínez Tarrasó: Bodegons mancats de personalitat pròpia, doncs està molt influïda per les tendències de Raurich.

LA PINACOTECA

La inauguració de la Sala al Passeig de Gràcia ha correspost al pintor gairebé olotí, N'lu Pascual, el qual ha mostrat les seves teles plenes d'honradesa i sinceritat, resoltes amb gran agilitat i justesa de color i de dibuix, abarçant les seves teles amplis horitzons, posseint l'atmosfera fresca d'Olot. *Prat de Vern-tallat, Poble de*

Lladó, Olot des de la Solfa, Llevant a Lladó, hi sobresurten les seves qualitats.

A seguit el senyor *Carles*, amb quadres de flors i paisatges de la nostra terra; considerem, no obstant, superiors les flors als paisatges.

CASA BUSQUETS

Del senyor *Sabater* són unes figures deformades per la fantasia de l'autor. Aquest artista més aviat fa filosofia que pintura.

Ramon Alsina: Ollis i dibuixos, els primers paisatges de verds frescos i els dibuixos excel·lents.

GALERIES DALMAU

Enric Climent: Dibuixos caricaturescos.

Pere Elias: Notes de color.

GALERIES AREÑAS

Gerardo Alegre: Ferros forjats.

Alexandre Cabanyes: Marines resoltes amb la ja coneguda tècnica.

Actualment, obres de *Josep Palau*.

M. V. C.

COMMEMORACIÓ DEL CENTENARI DE GOYA A L'ATENEU DE GIRONA

En l'Ateneu de Girona s'hi ha celebrat amb tota festivitat, el centenari de Goya. Joaquim Pla, el nostre distingit col·laborador i culte publicista, hi ha donat, amb tal motiu, una interessant conferència, glossant la personalitat artística de Goya. Carles Rahola feu l'obertura de l'acte, amb aquella amabilitat i intel·ligència que el caracteritzen.

Interessant exposició

—D'acord l'Escola de Belles Arts amb l'Agrupació Atenea; s'està planejant, per a ésser celebrada, en la propera Festa Major, una interessant Exposició de dibuixos en la que pendran part, a més dels artistes olotins, les més prestigioses personalitats de l'Art català.

Celebrem que aquests propòsits siguin una realitat abans de gaire i que, a propòsit d'ella, poguem donar detalls concrets en el nostre número vinent.

EL QUART CENTENARI DE LA MORT D'ALBERT DÜRER

El dia 6 d'aquest mes, en els cercles artístics d'Alemanya i en els principals cenacles d'Europa, s'ha commemorat amb tota esplendorositat el quart centenari de la mort del gran pintor germànic Dürer, ocorreguda a Nuremberg, el seu poble natal, el dia 6 d'Abril de 1528.

La recordança de la seva immortalitat, és l'homenatge més sincer que REVISTA D'OLOT pot oferir a l'obra d'aquest genial pintor dels segles XV i XVI.

Llibres i publicacions

LA VIDA DE MANOLO CONTADA PER ELL MATEIX.—PER JOSEP PLA.

Vaig llegir, amb tota la fruïció amb què pot ésser llegit un llibre, el darrer humaníssim llibre de Josep Pla, el nom del qual encapsala aquestes ratlles; la coneixença personal d'En Manolo, feta per mi un d'aquests darrers dies, ha acabat de fer reviure en mi el record d'aquelles pàgines tan fortament viscudes, m'ha fet convèncer, (contra el que abans hauria pogut suposar molta gent) que Manolo és un dels homes més austers de casa nostra i que, (com em deia dies enrera un amic meu) si hagués viscut un altre ambient distint del que va viure, no hauria estat més que un asceta, la qual cosa no deixa d'estar d'acord amb el que ell diu sempre: que porta un frare a dintre i no troba manera de treure-se'l.

En aquesta vida poden llegir-se trets d'una perenitat colpidora que podrien equiparar-se amb trets de les famosíssimes vides de Cellini i Casanova amb la remarcable diferència que, aquí, la perversitat mai recau damunt del relator, sinó damunt d'alguns sinistres personatges que el volten i del mitjà en que es mou.

Seria cosa de no acabar mai, el voler analitzar el fons d'aquest valuós llibre; molts crítics ja ho han fet i altres ho faran encara amb molt més encert del que ho podria fer jo; em limitaré a fer uns comentaris a una deliciosa expressió que es troba en el darrer capítol encapsalat amb l'epígraf: Notes, i que ja ha estat remarcada per un crític excel·lent. Diu En Manolo: Les coses s'han de saber fer el suficientment poc-just perquè estiguin bé... En aquestes paraules, jo hi trobo sintetitzada no sols l'explicació de tot el desgabell que avui domina a l'art, sinó també la causa de la seva decadència de més de cinquanta anys en aquesta part.

La fi de segle, ens llegava un art científicament perfecte però sense ànima, el modernisme volgué animar-lo i, portat un idealisme sense gust, l'emboïlla dels seus contorcionismes i perdent-se el concepte de la plasticitat, l'art adquiria un valor purament gràfic, vingué la reacció i, anant-se d'un extrem a l'altre, al preciosisme, fins a cert punt equilibrat, s'oposa el més desenfrenat dels arbitraris que domina encara en nostres dies.

Veus-aci els dos extrems, entre els quals, com la virtut, té de trobar-se l'art veritable, és tan perillós un excés de correcció quan aquesta correcció no està animada pel sentit del gust, com l'arbitrarisme d'avui, quan no l'acompanya aquella dosi de miracle de què ens parlava Rafael Benet en un seu notable article.

Aquestes són les consideracions que m'ha suggerit una de les moltes idees que floreixen arreu del llibre de

Jospe Pla; llegir-lo és sentir reviure tot el trasbals d'una època que fina esclafada pels seus errors i percebre les llusors d'una nova vida que neix.

Manolo va viure intensament aquella època; el sol fet d'haver-ne sortit il·lès, és prou per fer que el seu nom resti per una eternitat.—RAYMOND VAYREDA CASABÓ.

ALMA SALVAJE:—*Novel·la de costums, per Ricard Badosa.*

Prosa àgil, graciosa a voltes, modelant al mateix temps aspectes realistes, conté aquesta obra valuosa aportació d'un català d'Olot a la llengua de Cervantes.

De la seva relació, desinteressant qualque vegada de tan íntima, flueixen les espurnes d'una moral bastant resolta, i al constatar-ho pensem en les lluites que suggeriria a aquests periòdics localistes, esgarriats mantes vegades per la plasmació d'uns aspectes mundanals, necessària generalment per la recerca d'una Veritat i una Virtut, si «Alma Salvaje» no fos escrita d'un religiós.

Les costums i vicissituds índies hi són copsades amb un interès humà. L'autor recull el seu esperit sensitiu, però ens el mostra vençut per l'ímpetu salvatge característic.

No obstant, generós, denuncia l'esquerpesa dels indis atribuint-la a «los abusos que civilizados imprudentes han cometido con ellos, los castigos y barbaridades de que se han hecho autores en horas de orgia y epilepsia alcohólica y la esclavitud indigna a que los sujetan... a la lujuria refinada, al abuso impúdico que de aquellas gentes se hace, llegando a martirizarles de manera que ni el bárbaro Nerón llegó jamás a concebir en su sed de sangre de cristiano, tal naturaleza de sacrificio».

En el fons és vertaderament una obra de missionista, però, aixó, no ens seria cap obstacle per empassar-nos dalerosament obres morals i valentes com aquesta.

S'ens acudeix, però, una cosa: creiem en la facilitat de construcció de les oracions i amb l'anulament dels prejudicis d'una inadequació quan la llengua materna és capaç i bella per expressar-s'hi lliurement.

ANTONI DOT ARXE

L'INCEST de A. Jordana

Ha sortit el primer volum de les edicions «El Camp», de Reus; una novel·la de C. A. Jordana, «L'Incest». Es trobarà de venda en totes les llibreries de Catalunya, però en té l'Administració, la Secció de Llibreria de la Sala Parés, Petritxol, 3 i 5, de Barcelona. D'aquest llibre en parlarem degudament en un altre número.

MONOGRAFIES MÈDIQUES

«TRANSTORNOS INTESTINALS DELS INFANTS (GENERALITATS)», pel doctor J. Roig i Raventós

El doctor Roig i Raventós palesa, en aquest fascicle corresponent al número 15 de la benemèrita col·lecció, el profund coneixement científic de les malalties dels infants; és una obra d'una densitat de doctrina enorme. Però tan com aquest saber cal lloar-li el sentit pràctic, la descripció viva, punyent, mestrívola del malalt i del medi que l'envolta. Tots els seus prejudicis, totes les seves falòrnies, tots els seus errors, tràgics moltes vegades, car entrebanquen l'acció benèfica del metge, i la malhauren, són viscuts en aquestes pàgines d'una manera tan clara, tan real, que només un metge avessat com l'autor al cultiu de les lletres podria fer-ho,

Metges i pares tenen d'aprendre molt en aquest estudi que ha escrit un home d'un gran cor i d'un amor molt gran per a la infància.

En el Noticiari s'insereixen els següents articles: «El Cinquantenari de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya», pel doctor J. Aguadé i Miró. «Biografia del doctor Bartomeu Robert Yarzabal», pel doctor Joan Freixas i Freixas. Extracte de les conferències del curs de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau en la visita del doctor J. Freixas i Freixas.

ORIENTACIONS D'EXCURSIONISME. — F. Pujol Algueró.—Llibreria Catalònia. Barcelona.

Es un llibret, aquest d'En Pujol Algueró, oportunitíssim. Precisament estem en un temps que l'excursionisme ha adquirit un caire de modernitat entre la gent de ciutat. Calia, doncs, demés dels itineraris i mapes geogràfics publicats — certament profitosos — que hom sortís a llençar unes apreciacions sobre la necessitat de que l'excursionista sigui, a més a més d'un bon caminador i un empassa-muntanyes, un esperit àvid de cultura, disposat a conèixer aquella comarca que visita sota llurs economia, arqueologia, geologia, història, geografia, etc., emmirallant-se amb l'espill d'una més alta finalitat espiritual.

En Pujol Algueró, amb el desig de regeneració exposa en aquest llibret el que en podríem dir l'excursionisme cultural. Hi ha en aquestes pàgines unes orientacions molt assenyades i el llenguatge que contenen és simple i correcte.

Siguin doncs ben vingudes aquestes «Orientacions d'excursionisme». — J. M. M.

L'AMOR AL LLIBRE I ELS GRANS AMICS DEL LLIBRE.—Carles Rahola.—Tallers tipogràfics de casa de Misericòrdia. Girona.

Aquest llibre, bellament editat i que va agensat de selectes gravats, conté impresa una altra de les conferències d'aquest incansable mestre de la ploma, que tan sap honorar el prestigi de les lletres catalanes i que es diu Carles Rahola.

«L'amor al llibre i els grans amics del llibre» és una d'aquelles conferències plenes d'entusiasme i neguit, d'intel·ligència i comprensió. Carles Rahola ens expres-

sa en ella la seva amistat amb els llibres. Comença fent un merescut elogi de les Biblioteques Populars, tot glossant la necessitat de què en l'escola el mestre sigui un fort auxiliar en l'amistament de l'infant amb els llibres. Ens parla també dels grans amics del llibre—fent ressortir l'efigie d'Anatole France i Napoleó,—contant-nos facècies i anècdotes interessants dels homes més prestigiosos en literatura, ciències i art, els quals han estat uns entusiastes dels llibres.

La disertació de Carles Rahola, que fou donada a la Biblioteca Popular de Figueres davant d'un públic selecte i atent, és no sols suggestiva i interessant, sinó que en ella hi vessa aquella prosa vellutada i estilitzada d'aquest cultíssim literat gironí.—J. M. M.

REVISTA DE PREMSA.—Entre les noves publicacions que han vist la llum en les comarques catalanes, devem fer esment de dues principalment ben interessants i presentades amb tota cura: «Joia» de Badalona i «Emporion» de La Bisbal. La primera, en la qual s'hi veu la mà destra i intel·ligent de nostre bon amic N'Enric Roig, encaixa admirablement amb l'esperit modern de casa nostra. La portada de «Joia», de tan senzilla és excel·lent. El text i gravats, tots ells interessants, van damunt de paper satinat. «Emporion», que surt a La Bisbal, és una revista que consona amb l'esperit franc i pensador de l'Empordà. Conté un sumari intel·ligent i gravats d'obres de S. Dalí, F. Vidal i Llorenç Brunet.

També ha visitat la nostra Redacció el butlletí mensual de l'«Orfeó Barcelonès». El seu primer número és excel·lent, tant pel text com pels nombrosos gràfics que insereix.

També hem de remarcar les revistes: «Taula de les lletres valencianes», tan plena de bon sentit i acurada presentació, i «Oc» de Toulouse.

Són interessants: «Boletín de la Sociedad Castellonense de la Cultura», Castelló de la Plana; «La nostra terra», Palma de Mallorca; «Lleida» i «Vida Lleidetana»; «Butlletí de la Societat Iris», Mataró; (primer número); «Butlletí de l'A. A. O. de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú»; «La Caceta de Bellas Artes», Madrid; «Aragón», Saragossa; «Excursionisme», Barcelona; «La Nova Revista», Barcelona; «Gaceta de Vilafranca»; «L'Amic de les Arts», Sitges; «Llibertat», Igualada; «Ressorgiment», Buenos Aires; «Jordi», Barcelona; «L'Eveil Catalan», Perpignan; «La Nau», Barcelona; «Art Novell», Barcelona; «Flames Noves», Barcelona; «Generación Consonante», València; «La Veu de Tarragona»; «El Baix Empordà», Palafrugell; «L'Avi Muné», Sant Feliu de Guíxols; «Canigó» i «La Veu de l'Empordà», Figueres; «Pla i Muntanya», Balaguer; «Poble Nou»; «Ciència», Barcelona; «Montseny», Sant Celoni; «Salxbritat», Capellades; «La Veu de Sabadell»; «El Dia», Tarrassa; «Revista de Sabadell»; «La Nació» i «La Prensa», i «Crítica», Buenos Aires; «Revista Centre Lectura de Reus»; «Marinada», Palamós; «Crònica Comarcal», Igualada; «Diari de Mataró», (núm. de Setmana Santa); «El Autonomista», Girona; «L'Ona», Vilassar de Mar; «El Baix Penedès», Vendrell; «La Punta», Sitges; «Minerva», Barcelona.

d'ací i d'allà

Amb permís de la Censura

Els nostres llegidors hauran observat, diverses vegades, que anunciem actes que, quan el número arriba a llurs mans, són ja un fet consumat. L'estricta compliment a que ens veiem obligats per raó de les circumstàncies actuals, que no podem eludir, és causa que ens impideix comptar, amb seguretat absoluta, el dia del tiratge i sortida. Segueixin doncs perdonant-nos benevolament, doncs ja sabem que les notes informatives, no són pas la més important missió de les publicacions mensuals.

En Conrad Roure i N'Eusebi Coromines

Han mort aquests dos venerables homes de la ploma que han sabut guardar per a llurs ideals una fidelitat digníssima i exemplar. Conrad Roure, el poeta i el prosista vuitcentista de la Catalunya renaixent, i Eusebi Coromines, el republicà sincer i lleal, són els dos homes que els bons catalans ploren el seu traspàs.

Fe d'errades

Hem de remarcar que en el número passat, en el poema «El gorg», que publicàvem del nostre estimat i culte col·laborador En Salvador Albert, hi varen aparèixer les següents errades; *gai* per *pi*; *ninfes* per *ninfees*; *estels* per *estols*; i *ocells* per *ocelles*.

«La Caritat»

Hem rebut del senyor Aumallé, Tresorer Administrador d'aquesta associació benafactora olotina, una detallada relació dels gasts i ingressos del quart trimestre.

Ja no cal dir que en ella hom hi pot veure el bon zel dels qui l'administren.

Carnets

Hem rebut un elegant carnet de l'acreditada cobla-orquestra, «La Principal Olotina», imprès a la impremta del nostre bon amic En Pere Aubert.

Dita cobla ofereix els seus serveis al públic tan per concerts, balls i sardanes com per música religiosa.

Sabem que dita cobla està contractada a Barcelona per alguns dies del proper mes de Maig.

Conferència Enric Lluelles

El dilluns, dia 23 d'aquest mes, va donar una interessant conferència en el «Centre Obrer» d'aquesta ciutat, el culte i aplaudit autor-actor N'Enric Lluelles, el qual es troba a Olot, de pas en la seva *tournee* teatral per Catalunya, representant escollides obres dels nostres més llorejats autors dramàtics, podent-s'hi comptar com a una de les més interessants i suggestives «L'Obstacle», discutit i aplaudit drama del qual n'és ell l'autor. El tema de la conferència versà sobre «La regeneració en el teatre». El nombrós auditori que l'escoltava l'aplaudí fortament.

En el número vinent en parlarem amb l'estensió deguda, a l'ensens de l'actuació teatral en la nostra ciutat de la seva companyia.

Uns gegants

Atentament invitats, per la senyora vídua de Sabel Barnadas, visitarem en els seus tallers «L'Immaculat Cor de Maria» d'aquesta ciutat, els Gegants que a hores d'ara ja han estat enviats a Hospitalet de Llobregat, l'Ajuntament del qual els hi confia per a estrenar-los en la propera festa de Corpus.

Sincerament hem de manifestar que ens impressionà molt agradablement el treball dels dos voluminosos bustos. Tant la gegantesa com el gegant són de factura sobria, elegant i magestuosa, acreditant, una volta més, la inspiració i art del seu autor, l'escultor de la casa, senyor Soy.

El gegant és d'estil romà, de cara severa, i el casc, molt original per cert, va rematat en experta combinació, per un drac simbolitzant el seu conjunt, la força i el poder.

La gegantesa, gràcil, elegant i bella, amb una cabellera abundant i formosa, llueix una daurada diadema que corona la seva testa. Representa una matrona de pura raça helènica.

Són dignes de menció els treballs decoratius que, amb tanta destressa, esmerçaren en les dites estàtues els obrers de la pròpia casa, en Ramon Sadurní, pintor, i n'Enric Boix, daurador.

També tinguèrem ocasió d'admirar, entre altres, una Mare de Déu del Carme, formosíssima, de dos metres d'alçada, vertadera obra d'art religiós.

Rebin la Vídua i fills de Sabel Barnadas, la nostra més coral felicitació.

Els actes culturals d'Atenea

La quarta de les conferències organitzades per la novella secció del «Orfeó Popular Olotí», ha estat confiada al culte poeta, En Tomàs Garcés. Pel sòlid prestigi que té guanyat, ha despertat viu interès entre els olotins, per escoltar la seva peroració sobre Maquiavel.

Visita

—S'ens diu que per la segona Pasqua d'enguany, visitarà la nostra ciutat una caravana de varisautos integrada per socis de la entitat barcelonina «Foment de les Arts Decoratives.» Es proposen visitar, ultra el més interessant de nostra ciutat, les principals valls de la nostra rodalia.

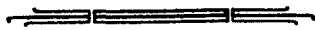
Els nostres redactors

Ha deixat les tasques de redactor de la REVISTA d'OTOT, per a incorporar-se al servei militar (amb destí a Melilla), el nostre estimat company, el jove poeta, En Ramon Pla i Coral.

Ja no cal dir que desitgem tenir-lo, com més aviat possible, entre nosaltres.

Els nostres companys En J. M. Mir Mas de Xexàs i n'Antoni Dot Arxé, han de donar, dintre pocs dies, interessants conferències en l'Associació d'Alumnes Obrers de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú i en el Centre de Lectura de Reus, respectivament.

L'IMMACULAT COR DE MARIA

TALLERS D'ESTATUÀRIA RELIGIOSA

Vídua de Sabel Barnadas

BUSTS DELS GEGANTS QUE AQUESTS TALLERS
HAN CONSTRUÏT EN DESTÍ A HOSPITALET
DE LLOBREGAT

BANCA ARNÚS

SUCCESSORA D'EVARIST ARNÚS

FUNDADA EN 1846

CAPITAL: 10.000,000 DE PESSETES

CASA CENTRAL:

Plaça de Catalunya, 22

CASA MARIU:

Passatge del Relotge, 3

SUCURSALS: BALAGUER, BERGA, CERVERA, FIGUERES,
GIRONA, IGUALADA, LLEYDA, MANRESA, OLOT,
PUIGCERDÀ, SOLSONA, TÀRREGA I VICH.

Sucursal d'Olot: Plaça Alfons XII i Ferrarons, 2

OPERACIONS QUE REALITZA:

Compra-venda i entrega a l'acte de tota classe de títols de contratació corrent

Descompte de cupons i títols amortitzats:

Exàmen de totes les amortitzacions de títols, quins cupons hagin estat pagats en nostres caixes, avisant als interessats cas de resultar algun amortitzat.

Canvi de títols, estampillatge; nacionalització i agregació de fulla de cupons

Subscripció a totes les emissions.

Comptes corrents de títols a la la vista, abonant els cupons lliures de comissió.—Dipòsits de títols en custòdia

Cobrament, descompte i negociació de lletres i demés efectes comercials sobre Plaça, Península i Estrangers.

Cartes de crèdit i girs postals o telegràfics sobre la Península o estranger.

Comptes corrents a la vista en moneda nacional i estrangers amb interès i lliures de comissió.

Imposicions a plaç fix amb abono d'interessos segons els plaços.

Comptes d'estalvis amb interès.

Compra-venda de tota classe de monedes d'or, bitllets o xecs.

Prèstams amb garantia de títols

i totes aquelles especials que integren la Banca i Borsa.

La Banca Arnús disposa d'un servei especial d'estudis financers mitjansant el qual pot facilitar als seus clients informacions sobre tota mena de valors cotitzats a Borsa.—També publica trimestralment un Butlletí d'informació financiera que envia gratuïtament a les persones que el sollicitin. Emissions d'emprèstits per compte de corporacions oficials i societats industrials.

**Demaneu arreu
el Sabó Marca**

LA PICADORA

Es el preferit entre tots pel
seu rendiment i economia

PIERA
SASTRE

—
Abundants i modernes col·leccions en tota
mena de Gèneres i gustos

—
Tall i confecció esmeradíssims

Preus limitats

Vidrieria RIGALT

Vitralls d'art, Miralls de tota mena.
Projectes i pressupostos.

Casanova, 32

BARCELONA

**ESTAMPES PER A
PRIMERA COMUNIO**

— A LA —

IMPRENTA AUBERT

Superior, 35 - Nou de Sant Antoni, 7

O L O T

MODERN HOTEL SANT ESTEVE
d'Anna Bretcha
Sant Rafel, 10 (Teléfon, n.º 6) OLOT

Montat amb confort
Calefacció central
Cambres de banys
Aigua corrent i timbres
elèctrics a totes les
:: :: habitacions :: ::
Dormitoris ben aire-
jats i llum de l'exterior
Cuina de primer ordre
Menjadors en la
:: planta baixa ::

COBERTS I PENSIO A PREUS MOLT LIMITATS

— Situat en el lloc més cèntric de la ciutat —

NOVA CREACIO

DE LA CASA

Antoni Carreras

XOCOLATA FINA

A LA VAINILLA

Elaborada amb cacau Fernando Póo
i Guayaquil extra, sucre i mantega
de cacau

PREU DEL PAQUET: 0'70 PESSETES